

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
The Study of Relationship Between Leadership and the Effectiveness
of Small School Under the Secondary Education Service Area Office
Bangkok 1

ศุภสินี เพ็งจันทร์¹ ชัยฤทธิ์ แสงสว่าง²
Suphasinee Phengjan, Chairit Sangsawang

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 2. ศึกษาประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง คือ ครูของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ($\bar{X}=3.92$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X}=3.81$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.73$) และ 2) ประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวม มีระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($\bar{X}=3.31$) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีความคิดทางบวก ($\bar{X}=3.27$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X}=3.15$) และ 3) ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับปานกลางกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ($r=0.642$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Received: 2022-08-25 Revised: 2022-09-15 Accepted: 2022-09-21

¹ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม, Siam Technology College. Corresponding Author e-mail: suphasinee5195@gmail.com

² วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม, Siam Technology College

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์; ภาวะผู้นำ; ประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียน; ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research are 1. Study the leadership of small school administrators under the secondary education service area office Bangkok 1 2. Study the effectiveness of the administration of small schools under the secondary education service area office Bangkok 1 and 3. study the relationship between Leadership and Management Effectiveness of Small Schools under the secondary education service area office Bangkok 1. This research is a quantitative research. An example is teachers of small schools. There were 195 persons under the secondary education service area office Bangkok 1. The research instrument was a questionnaire. The result of the study were 1) leadership of small school under the secondary education service area office bangkok 1 overall there were behaviors expressed at a high level ($\bar{X} = 3.81$). Each aspect was explored and Supportive Leadership was found to be at high level ($\bar{X} = 3.92$), followed by Success-oriented leadership ($\bar{X} = 3.81$). Nevertheless, Participatory leadership accounted for the lowest mean score ($\bar{X} = 3.73$). 2) administrative effectiveness of small schools under the secondary education service area office bangkok 1 overall there were successes expressed at a moderately good level ($\bar{X} = 3.24$). Each aspect was explored and the ability to solve problems within the school was found to be at high level ($\bar{X} = 3.31$), followed by the ability to develop students to have a positive attitude ($\bar{X} = 3.27$). Nevertheless, the ability to produce high-achieving students accounted for the lowest mean score ($\bar{X} = 3.15$). 3) leadership was moderately positively correlated with management effectiveness of small schools under the secondary education service area office bangkok 1 ($r = 0.642$) with a statistical significance at the .05 level.

Keywords: Relationship -Leadership; School management effectiveness; School administrator

บทนำ (Introduction)

ผู้บริหารโรงเรียนนั้นว่ามีความสำคัญต่อการจัดการทางการศึกษา ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำในโรงเรียนจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยทั่วไปคุณลักษณะของผู้บริหารจัดการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีบุคลิกภาพดี มีความคิดริเริ่มรู้จักปรับปรุงแก้ไขความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจมีความเข้าใจบุคลิกทั่วไปและเข้าใจสังคมได้ดี มีความอดทนและรับผิดชอบสูง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และยอมรับนับถือ ผู้

ซึ่งให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและความยุติธรรม ลักษณะดังกล่าวไม่ได้หากันได้ง่าย ในโรงเรียนที่หายากยิ่งกว่านั้น คือภาวะผู้นำหรือ ความเป็นผู้นำ (ธรา สุนทรายุทธ, 2551)

โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่พบว่ามีการบริหารจัดการและประสิทธิผลการพัฒนาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ด้อยคุณภาพเป็นจำนวนมากเกิดจากความล้มเหลวของกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารการศึกษาของชาติให้บรรลุตามเป้าหมายในมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2542 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายโดยใช้มาตรการที่บั่นทอนคุณภาพของโรงเรียนในท้องถิ่น คือ เกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่ระบุเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาในระดับก่อนประถม ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา กำหนดให้สถานศึกษามีจำนวนครูตามสัดส่วนของนักเรียน คือ จำนวนนักเรียน 20 คน ต่อจำนวนผู้สอน 1 คน

ดังนั้นโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ซึ่งปัจจุบันพบว่าผู้บริหารโรงเรียนยังขาดภาวะผู้นำที่แสดงออกถึงส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวม พร้อมกับโรงเรียนขนาดเล็กมักประสบปัญหาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำและขาดประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงศักยภาพความเป็นผู้นำเพื่อให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนเกิดประสิทธิผลการบริหาร ดังที่กล่าวมาแล้วว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลโดยภาวะผู้นำเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้น มีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก กับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จาก 18 โรงเรียน จำนวนรวมทั้งสิ้น 399 คน ปีการศึกษา 2563

2. ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ของการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 195 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp.607-610) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแบ่งตามสัดส่วนของโรงเรียนขนาดเล็ก

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ตามแนวคิดของ Robert J. House (1971) ใน 4 แบบ คือ 1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

ตัวแปรที่ 2 ได้แก่ ประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก ตามแนวคิดของ Mott (1972) ใน 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเรื่องประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 21 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับ ประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิง เนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.89 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.974

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

1.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้วยตัวเอง

1.2 ให้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ โดยเป็นการตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 14 – 25 ธันวาคม 2564

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากตัวอย่าง ตรวจสอบ เพื่อตรวจหาความสมบูรณ์ของ แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้วยสถิติพื้นฐานโดยใช้คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวมนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. สถิติใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตารางที่ 1 จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	51	26.20
1.2 หญิง	144	73.80
รวม	195	100.00
2. อายุ		
2.1 21 -30 ปี	53	27.20
2.2 31-40 ปี	60	30.80

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.3 41-50 ปี	59	30.20
2.4 51 ปี ขึ้นไป	23	11.80
รวม	195	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ปริญญาตรี	165	84.60
3.2 สูงกว่าปริญญาตรี	30	15.40
รวม	195	100.00
4. ตำแหน่งหน้าที่		
4.1 ครูผู้ช่วย	41	21.00
4.2 ครู	101	51.90
4.3 ครูชำนาญการ	35	17.90
4.4 ครูชำนาญการพิเศษ	17	8.70
4.5 ครูเชี่ยวชาญ	1	0.50
รวม	195	100.00
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
5.1 น้อยกว่า 5 ปี	52	26.60
5.2 5-10 ปี	87	44.60
5.3 11-15 ปี	46	23.60
5.4 16-20 ปี	5	2.60
รวม	195	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 195 คน จำแนกตามเพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 และเป็นเพศชาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 ตามลำดับ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80 รองลงมาคือ 41-50 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 84.60 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครู จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 51.80 รองลงมาคือครูผู้ช่วย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 21.00 และครูชำนาญการ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 ตามลำดับ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตารางที่ 2.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวมทุกๆ ด้าน

ภาวะผู้นำของบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.77	0.51	มาก	3
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	3.92	0.59	มาก	1
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.73	0.58	มาก	4
ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ	3.81	0.56	มาก	2
รวม	3.81	0.42	มาก	

จากตารางที่ 2.1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยรวม มีพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน สูงสุดเป็นอันดับแรก โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) รองลงมา ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X}=3.81$) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ($\bar{X}=3.77$) และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.73$)

ตารางที่ 2.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม ทุกๆ ด้าน

ภาวะผู้นำของบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.15	0.47	ปานกลาง	4

2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.27	0.47	ปานกลาง	2
3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	3.25	0.50	ปานกลาง	3
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	3.31	0.51	ปานกลาง	1
รวม	3.24	0.30	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2.2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม มีระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X}=3.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน สูงสุดเป็นอันดับแรก โดยมีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีปานกลาง ($\bar{X}=3.31$) รองลงมา ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X}=3.27$) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X}=3.25$) และความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X}=3.15$)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตารางที่ 3.1 ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

ตัวแปร	$\bar{X}$	ภาวะผู้นำ (X_{tot})	ประสิทธิภาพการบริหารของ โรงเรียนขนาดเล็ก(Y_{tot})
		3.81	3.24
ภาวะผู้นำ (X_{tot})	3.81	1.00	0.642* ($p=0.000$)
ประสิทธิภาพการบริหารของ โรงเรียนขนาดเล็ก (Y_{tot})	3.24	0.642* ($p=0.000$)	1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3.1 พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง กับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ($r=0.642$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม และรายด้าน

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y _{tot}
X ₁	.647**	.685**	.687**	.419**	.747**
X ₂	.646**	.678**	.708**	.478**	.769**
X ₃	.658**	.699**	.676**	.458**	.756**
X ₄	.417**	.439**	.496**	.328**	.508**
X _{tot}	.542**	.563**	.653**	.478**	.724**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3.2 พบว่า พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกๆ ด้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ($r = 0.328-0.769$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก ($r = 0.769$) รองลงมา ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก ($r = 0.756$) และภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกในระดับปานกลาง กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ($r = 0.328$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม มีพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน มีพฤติกรรมที่แสดงออกสูงสุดเป็นอันดับแรก โดย

แสดงพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ และภาวะผู้นำที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ในระดับต่ำสุดคือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บริหารต้องแสดงแบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่บางครั้งผู้บริหารต้องทำตัวเสมือนเป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำและสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน แต่บางครั้งต้องใช้ความเฉียบขาดในการทำงานเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเวลาอันจำกัด โดยที่ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในงานนั้นๆ อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hersey and Blanchard (1972) กล่าวถึงพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้นำแบบ มุ่งความสัมพันธ์ ซึ่งผู้นำจะรักษาความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงาน ตลอดจน การสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาในด้านต่างๆ และด้วยเหตุที่ว่าการทำงานโรงเรียนขนาดเล็กมีปริมาณงานจำนวนมากเท่ากับโรงเรียนขนาดอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภาวิตา อ้นสกุล, 2561) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทางเป้าหมายกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีวิถีทางเป้าหมายตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ลำดับแรก คือ ด้านสนับสนุน รองลงมา คือ ด้านมุ่งความสำเร็จ ด้านสั่งการและด้านมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวม มีระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับดีปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นอันดับแรก โดยมีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีปานกลาง รองลงมาคือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีประสิทธิภาพต่ำสุด โดยมีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนอาจต้องมีการพัฒนาในทุกด้านเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงและใช้กลยุทธ์ในการดำเนินงาน มีความสามารถเข้าใจระบบงาน มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักจัดลำดับความสำคัญให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีแนวคิดที่หลากหลาย และปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการบริหารของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Glueck, 1980) ที่กล่าวว่า องค์การจะมีประสิทธิภาพได้ถ้าหากองค์การนั้น ๆ ได้มีระบบการวางแผนที่ดี ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของงาน และถือว่าเป็นลักษณะการดำเนินงานที่เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อัมพร อิศรารักษ์, 2558) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่

.05

มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงปรับตัวให้เหมาะสมกับการปฏิรูปการศึกษาซึ่งผู้ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันและนำองค์กรไปสู่เป้าหมายคือผู้นำทางการศึกษาที่มีภาวะผู้นำที่แตกต่างจากผู้นำโดยทั่วไป นอกจากนี้ผู้ภาวะผู้นำ ยังส่งเสริมให้ผู้บริหารมีลักษณะใช้ความสามารถในการกระตุ้นส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานอยากทำงานในองค์กรเกินความคาดหวังและสามารถสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Hulme and Mosley, 1996) ประสิทธิภาพมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถของผู้จัดการที่จะตั้งเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายนั้น โดยการทำงานให้มีผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศิริพร นาพันธุ์, 2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบภาวะผู้นำกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบสั่งการ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ในทุกด้านและเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม เป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ยอมรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อพัฒนาโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารควรผู้บริหารปฏิบัติตนอย่างเสมอภาคกับครูทุกคน วางตัวเป็นกลาง ซึ่งจะช่วยให้ครูไม่เกิดความเหลื่อมล้ำในการทำงานและการร่วมมือในการทำงาน

1.3 ผู้บริหารควรมีการกระตุ้นให้ครูได้ทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดการมีส่วนร่วมในองค์กร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษา เขตอื่นๆ และเทศบาล

2.3 ควรศึกษาภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2.4 ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมกับการบริหารงาน 4 ฝ่ายของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2.5 ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

ธรา สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิกิริยาทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.

ภาวิตา อ้นสกุล. (2561). *ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง – เป้าหมายกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์*.

ศิริพร นาพันธุ์. (2561). *ได้ศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*.

อัมพร อีสรรรักษ์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลของโรงเรียน มัธยมศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา*.

Hersey and Blanchard (1972). *The management of change: III. Planning and implementing change*. Training & Development Journal. 26(3), 28–33.

Hulme and Mosle. (1996). *Finance against Poverty, 1 and 2*. Routledge, London.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

Mott, R. M. (1972). *Organizational Effectiveness*. California: Good Year Publishing Co., Inc.